

Česká a světová literatura do poloviny 19. století

Mgr. Olga Chudobová

Gymnázium, SOŠ a VOŠ
Ledeč nad Sázavou

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jan Neruda

VY_32_INOVACE_06_2_01_CJ

**Gymnázium, SOŠ a VOŠ
Ledeč nad Sázavou**

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Životopisné údaje a charakteristika autora

- český básník, novinář a fejetonista z období realismu, člen družiny májovců
- ve svých dílech odkrýval špatné poměry své doby, lidskou bídu
- v díle je patrná určitá skepse a ironie
- od mládí nadšen venkovem, který mu dodával osvobozující pocit

Zajímavosti

- v dětství bydlel na Malé Straně v Ostruhové (dnešní Nerudově) ulici v domě U dvou slunců
- dobře zpíval, hrál na několik hudebních nástrojů, věnoval se tanci
- Anna Holinová byla jeho velkou láskou, věnoval jí řadu svých básní
- jeho druhou láskou byla spisovatelka Karolína Světlá, kterou považoval za ideální ženu
- na sklonku života psal jeden fejeton týdně do *Národních listů* je považován za zakladatelem českého fejetonu

Díla

- Hřbitovní kvítí – pesimistická, vyjadřuje zklamání z tehdejšího života
- Písně kosmické – reaguje na rozvoj vědy a techniky, oslavuje kosmická tělesa a lidskou touhu po poznání
- Balady a romance – zaměňuje balady s romancemi, takže mnohdy vyznívají opačně
- Zpěvy páteční – život národa srovnává s Velkým pátkem, víra, že přijde vzkříšení
- kolem 200 fejetonů

Malostranské povídky

- obsahuje 13 povídek
- zobrazen svérázný život na Malé Straně v 1. polovině 19. století
- časté autobiografické rysy
- hlavními hrdiny - příslušníci drobné buržoazie, živnostníci nebo chudina
- žijí svérázným způsobem života, mají nechuť ke změnám
- kritika maloměšťáctví (pokrytectví, vypočítavost, touhu po majetku, pomluvy, lidská lhostejnost)

Ukázka

"To je dobře, že jdete," mýnil pan Herzl. "Pane Vojtíšku, půjčte mně dvacet tisíc. Nebojte se, že o ně přijdete, budou na dobré hypotéce. Mohl bych teď koupit tady dům vedle U Labutě -" Nedomluvil.

Panu Vojtíškovi vyhrnuly slzy málem proudem. "Vždyť jsem - vždyť jsem -," zavzlykal, "já byl po celý život tak poctivý!" Potácel se přes ulici a sklesl u zdi pod zatačkou k Hradu. Hlavu položil na kolena a štkal hlasitě.

Otázky a úkoly I

- Kde a v jaké době se děj povídek odehrává? Dolož, že povídky mají kritický ráz.
- V jak rozdílném věku se v povídkách objevuje postava autora?
- Jak se v díle projevuje realismus? Například
 - ve vylíčení života ve městě
 - v popisu postav
 - v charakteristice postav.
- Dolož, že některé povídky mají v názvu jméno postavy a naznačení jejího charakteru

Otázky a úkoly II

- Na některých povídkách dolož, že jsou postavy typické nebo naopak podivínské a v jakých zvláštních situacích jsou zachyceny?
- Co mají společného postavy z povídek „Jak si nakouřil pan Vorel pěnovku“ a „Přivedla žebráka na mizinu“? Co je příčinou jejich tragických osudů?
- Jakou úlohu má vypravěč? Kdy se přímo účastní děje a kdy vypráví svoje vzpomínky?
- V kterých povídkách je překvapivá pointa? Vypravuj je.
- Kolik povídek soubor obsahuje a jak se od ostatních liší „Týden v tichém domě“? S kterou povídkou má tato shodné rysy?

Použitá literatura

- J. Neruda: *Povídky malostranské*, Československý spisovatel v Praze r. 1984 jako svou 5078. publikaci, vytiskla Stráž, tiskařské závody, n.p., Plzeň, vydání čtvrté.
- *Čeští spisovatelé 19. a počátku 20. století*, autorský kolektiv za redakce Květy Homolové, Československý spisovatel v Praze 1982, vytiskly Tiskařské závody, n.p., Slezská 13, Praha 1.

Poznámky